

Wyrok z dnia 21 listopada 2001 r.

II UKN 633/00

Ustalenie, że do wypadku doszło w wyniku przestępstwa (art. 442 § 2 KC), przy braku wyroku skazującego, następuje w oparciu o kryteria przewidziane w przepisach prawa karnego.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2001 r. sprawy z powództwa Barbary M. przeciwko Browarom Ł. Spółce Akcyjnej w Ł. o zadośćuczynienie i rentę, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 maja 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację,

nie obciążył powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił powództwo Barbary M. przeciwko Browarom Ł. S.A. o odszkodowanie i rentę z tytułu wypadku przy pracy z dnia 25 marca 1991 r. z uzasadnieniem, iż roszczenie powódki uległo trzyletniemu przedawnieniu z art. 442 § 1 KC, ponieważ pozew wpłynął dnia 19 września 1995 r., a brak było przesłanek do zastosowania terminu przedawnienia z art. 442 § 2 KC.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2000 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił apelację powódki, dzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji. Kasacja powódki od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 442 § 2 KC - przez jego niezastosowanie oraz art. 191 § 2 d. KK przez uznanie, że naruszenie przepisów rozporządzenia Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu, Odbudowy, Administracji Publicznej oraz Ziem Od-

zyskanych z dnia 6 listopada 1946 r. (Dz.U. Nr 62, poz. 344 ze zm.) nie rodzi odpowiedzialności karnej po stronie pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w jej granicach, a to oznacza, że zgłoszenie zarzutów naruszenia prawa materialnego powoduje, iż Sąd Najwyższy jest związany ustalonym w sprawie stanem faktycznym. Kasacja nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania, a tym samym nie może kwestionować ustalenia, że powódka, która uległa wypadkowi w dniu 25 marca 1991 r., polegającemu na złamaniu prawej ręki miała świadomość doznania szkody oraz że zobowiązaniem do jej naprawienia jest zakład pracy; pozew natomiast wpłynął dnia 19 września 1995 r., a więc po upływie trzyletniego przedawnienia wynikającego z art. 442 § 1 KC. Wprawdzie kasacja stoi na stanowisku, że przepis ten został zastosowany niewłaściwie, bowiem powinien być zastosowany przepis art. 442 § 2 KC, a więc, że powódki dotyczy przedawnienie dziesięcioletnie gdyż szkoda wynikła z przestępstwa - art. 191 § 2 d. KK. Jednakże uchodzi uwadze skrzęcej, iż wyrokiem z dnia 10 grudnia 1998 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji oddalający powództwo i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania celem przeprowadzenia ustaleń w kierunku wystąpienia przesłanek do zastosowania dziesięcioletniego okresu przedawnienia z art. 442 § 2 KC, a więc spowodowania szkody zbrodnią lub występkiem. W ponownym postępowaniu Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z zeznań świadków i opinii biegłego na okoliczność naruszenia przez pracodawcę przepisów bhp powodującego odpowiedzialność karną i doszedł do przekonania, iż w okolicznościach zdarzenia z dnia 25 marca 1991 r., w wyniku którego powódka doznała szkody nie można dopatrzeć się znamion przestępstwa z art. 191 d. KK, a więc ustalić winy umyślną lub nieumyślną osoby, będącej w zakładzie pracy odpowiedzialną za bezpieczeństwo i higienę pracy, polegającej na niedopełnieniu wynikającego stąd obowiązku i przez to powodujące narażenie pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. Tego rodzaju przekonanie Sądu pierwszej instancji, zaakceptowane przez Sąd drugiej instancji (mimo zarzutów apelacji, które w zasadzie zostały powtórzone w kasacji) należy niewątpliwie do

ustaleń faktycznych, których kasacja poprzez brak zarzutu naruszenia przepisów postępowania nie jest w stanie skutecznie zakwestionować. Prowadzi to do konkluzji, iż przepis art. 442 § 2 KC nie został naruszony. Nie doszło także do obrazy art. 191 § 2 d. KK, gdyż - jak to wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 grudnia 1998 r., II UKN 348/98 (OSNAPiUS 2000 r. nr 2, poz. 77) - na gruncie prawa karnego nie jest możliwe popełnienie zbrodni lub występku przez pracodawcę będącego jednostką organizacyjną, gdyż przestępstwo może popełnić tylko osoba fizyczna. Wynika to zresztą wprost z brzmienia art. 191 § 1 d. KK (kto będąc odpowiedzialnym...) i § 2 (jeżeli sprawca...). Także, według wyroków Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1969 r., I PR 157/69 i z dnia 29 czerwca 1971 r., I PR 84/71 (Lex nr 14029 i nr 6951), jakkolwiek sąd cywilny przy braku wyroku skazującego władny jest samodzielnie ustalić, czy szkoda wynikła z przestępstwa, jednakże niezbędne jest ustalenie istnienia znamion przestępstwa oznaczonych w prawie karnym i stosowanie kryteriów przewidzianych w przepisach prawa karnego - przede wszystkim kryterium winy. Jeżeli zatem ustalenia faktyczne w przedmiotowej sprawie (nie podważone w kasacji) prowadzą do wniosku, iż zdarzenie z dnia 25 marca 1991 r. nastąpiło w okolicznościach, w których nie jest możliwe stwierdzenie znamion czynu przestępnego, należy dojść do przekonania, iż zaskarżony wyrok nie zapadł z obrażą żadnego z podniesionych w kasacji przepisów prawa materialnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====